

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵ / ۱۱ / ۰۸

یونس نگاه

توسعه‌طلبی‌ها در جنوب آسیا و آسیای میانه

در منطقه ما توسعه‌طلبی‌های فعال و خاموش بسیاری جریان دارد. این توسعه‌طلبی‌ها بر چهار محور اصلی می‌چرخند. یک (توسعه‌طلبی مذهبی، دو) توسعه‌طلبی قومی، سه) توسعه‌طلبی ملی، چهار) توسعه‌طلبی فرهنگی-تمدنی. در پاکستان مثلاً توسعه‌طلبی ملی-اسلامی رایج است. توسعه‌طلبان پاکستانی دوست دارند پاکستان بزرگ حداقل تا دریای آمو و کشمیر تحت کنترل هند توسعه یابد، و بر آسیای میانه نیز نفوذ فوق‌العاده داشته باشد، طوری که انرژی و بازار آن منطقه را در انحصار در آورد. برای این توسعه‌طلبی دو راه را تعقیب می‌کرده‌اند. یکی گفتگو و انضمام دوستانه و ایجاد کنفدراسیون. دیگری، اعمال فشار از طریق جنگ و تروریزم و جهادی و طالب پروری. پاکستان در این مسیر شکست‌ها و پیروزی‌هایی داشته ولی به نظر نمی‌رسد حامیان توسعه‌طلبی هنوز ناامید شده باشند. در افغانستان توسعه‌طلبی قومی حاکم بوده است و گروهی از سیاستمداران برای ساختن افغانستان بزرگ بین دریای آمو و دریای سند تلاش می‌کرده‌اند. این افغانستان، بلوچستان را نیز از خود می‌خواهد و از آن طریق به بحر هند راه می‌یابد. توسعه‌طلبی اصلی در افغانستان پشتون‌محور است، ولی دو توسعه‌طلبی حاشیه‌ای نیز در وطن ما مطرح است. یکی پان‌ترکی که حداقل شمال افغانستان و حداقل کل افغانستان را ضمیمه کنفدراسیون ترکی می‌خواهد، دیگری پان‌فارسی که خواهان راندن افغانستان به اتحادیه کشورهای فارسی‌زبان، یا ایجاد خراسان و بریدن بخش‌های از افغانستان و اتصال آن به حوزه فارسی ایرانی است.

توسعه‌طلبی پان‌ترکی در بیرون افغانستان گرم‌تر است و گام‌های عملی نیز برای ایجاد آن برداشته شده است. قراردادهای، تفاهمنامه‌ها و مجالس بسیاری برای تشکیل اتحادیه کشورهای ترکی‌زبان در جریان است. توسعه‌طلبی ایران بزرگ نیز از سال‌ها پیش جریان داشته ولی اقدامات عملی چندانی را شاهد نبوده‌ایم. در ایران بزرگ، حداقل ایران و افغانستان و تاجیکستان و حداقل بخش‌هایی از پاکستان و آسیای میانه به علاوه سه کشور یادشده در نقشه است.

ولی یک توسعه‌طلبی قدرت‌مند مذهبی-تمدنی دیگر در هند شعله‌ور است که در دهه‌های اخیر نفوذش در حکومت و اقتصاد هند رو به افزایش بوده است: آکاند بهارات!

آکاند بهارات به سانسکریت «هندوستان یک‌پارچه» معنی می‌دهد. هندوستان بزرگ و یک‌پارچه به دورانی اشاره دارد که ادیان ابراهیمی به منطقه ما نیامده بود و به زعم مبلغان هندوستان بزرگ، کل منطقه ما هندوستان بود. آنان هندوستان بزرگ را شامل هندوستان کنونی، پاکستان، افغانستان، بنگلادیش، نیپال، بوتان، سریلانکا و میانمار می‌دانند و برای برگرداندن سرزمین‌های یادشده به دامن مادر هند و احیای آکاند بهارت کار می‌کنند.

اگرچه در وطن ما بحث پشتونستان بزرگ بسیار داغ است، ولی اگر کل منطقه را ببینیم دو توسعه‌طلبی پان‌ترکیزم و آکاند بهارت نیرومندترند و ابزار و امکانات بیشتری برای اعمال توسعه‌طلبی در اختیار دارند. هندوستان به سرعت در حال رشد است و همزمان با توسعه اقتصادی، امراض توسعه‌طلبی جغرافیایی و تمدنی نیز در آن کشور تشدید می‌شود. هندوستان در دهه‌های آینده قوی‌تر خواهد شد و در نتیجه دست‌اندازی‌های بیشتری در منطقه خواهد کرد. احتمال دخالت بیشتر هند در افغانستان و پاکستان وجود دارد و شاید با ایجاد تفرقه و جنگ بین افغانستان و پاکستان زمینه فروپاشی هردو کشور را فراهم کند، به امید آن‌که خودش راهی برای اعمال نفوذ و راندن مرز آکاند بهارت به سمت شمال بیابد.

پان‌ترکیزم نیز قدرت‌مند است، چون تمایل داخلی برای ایجاد ترکستان بزرگ در کشورهای آسیای میانه، آذربایجان و ترکیه وجود دارد و حاکمان این کشورها هرکدام در یک سطحی متمایل به ایجاد حوزه تمدنی، اقتصادی و فرهنگی یا درموردی حتی کنفدراسیون یا اتحادیه کشورهای ترکی‌زبان هستند و تاکنون نیز کارهای زیادی در این راستا انجام داده‌اند. پان‌ترکیزم به بخش‌هایی از چین و روسیه و ایران و افغانستان نیز چشم دارد.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

به همین دلیل برداشت من این است که فروپاشی مرزها به سود افغانستان نیست. ما حلقه بسیار ضعیف و آسیب‌پذیر در منطقه‌ایم. اگر مرزها بازتعریف شوند، مدعیان بسیار قدرت‌مندی در صحنه حضور خواهند داشت تا در دراز مدت کشور ما را لقمه لقمه کنند.

نقشه ضمیمه از آکاند بهارات است:

آرشیف: نو یسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین